

נחטפה בעזרת השם,

הפרשה הזאת העסיקה את האף-בי-איי, האינטרפול ומשטרת ישראל • ילדה בת חמש, בת להורים יהודים מארצות-הברית שהתגרשו - נחטפה על-ידי אמה החוזרת בתשובה לארץ, והוסתרה בירושלים, בחסות הקהילה החרדית • בסוף-השבוע, בזכות תושייה של חוקר פרטי והרבה מזל, חזרה הילדה לבית אביה

ומשתפת פעולה - שעורה לה עד הרגע האחרון להסתיר את הילדה מעיני העוסקים, האם שינתה את מראה מקצה לקצה היא צבעה את שערה, שינתה תסרוכת הקפדה לחבוש כובע אלגנטי ולכסתה את גליה וזרועותיה בשמלה עם שריונים ארוכים. גם מיכל הקטנה נאלצה לשלם את מחיר ההסתרה ונה צבעה את שערה של הילדה לאדום ושינתה את שמותיה. אחרי שבועות ארוכים של חיפושים, עדיין לא הצליחו החוקרים לעלות על קצה היסוד של האם ולמקום מטרותן של הנה ומיכל. את פריצת הדרך הביא חוקר הפרטי הפסיכומטרי משה מורנו. חברת הסודית אמריקנית ששכר האם הוא שפתה למורנו, בעל משרד המתמחה בחקירות בינלאומיות, כדי שייסד בחסותו מודני קיבל לידיו את התיק עם שמות השניים, תמונות ישנות שלהן ומעט אפס מידע. רשתות משוטטות לא חגגו שום פרט שיכול להוביל אותן אל האם ובתה. התחלתי להפס בכתרמלוק, בבתי-חולים ובמסורות שונים כדי לגלות ולאתר אותן.

הפעולה תיארה בחוקת האב, יהודי-מסורתי, אולם בתחילת ספטמבר 2001 הטפה תנה (36) את בתה ומלסכה עמה לישראל. מיכאל מיהר להגיש תלונה על חטיפת הבת, ובכך ניתן האות לתחילתה של חקירה מורכבת שהעסיקה במשך קרוב חמישה חודשים את האף-בי-איי, האינטרפול, חוקרים פרטיים מארץ והמעילים ובתי-משפט בארצות-הברית ובישראל. רשויות החוק משתי המדינות וזרו להתוויה את מיכל ליד אביה, אולם המשימה היתה קשה. כמעט כלתי-אפשרית.

מחקריו לשכונה החרדית

האם החוטפת, שהגיעה לארץ כחילונית והחליטה לחזור בתשובה ביהר עם בתה הקטנה, קיבלה את תמיכתה של קהילה חרדית ומה

החוקר משה מורנו: „מיכל קפצה ושמחה לראות את אבא שלה. הרגשתי שחרצתי גורל של שלושה אנשים. זו היתה התרגשות אדירה שחווים רק פעם בחיים”

יובל קרני

התא הצד והמעופש שבגן הילדים החרדי עלו קלות כבי ובעקבות של ילדה קטנה בת חמש, השוכרים, שחיפשו את הילדה היו במשך שעה ארוכה ומרובת צעדים, רצו לעבר התא, כשפתחו את הדלת הם יכלו לנשום לרווחה: הילדה שקטנה במרכז של חקירה חוצת-יבשות, לאחר שנחטפה על-ידי אמה החוזרת בתשובה מביתה שבארצות-הברית, נחטפה לארץ - היתה כלואה בתא הקסטני, שגורלו לא עלה על מטר רטוב. היא היתה מפורדת, אבל בריאה ושלמה.

מיכל (השמות בדוים) נולדה בארצות-הברית, כשהיתה בת חצי שנה התגרשו הוריה, מיכאל ונהג, ובית-המשפט האמריקני הפע כי מיכל

תמונות מתוך הסרט שצילם החוקר מורנו. מימין: האם ובתה בדרך לן. משמאל: התא הצד בגן הילדים שבו הוסתרה הילדה

בשכונה חרדית בירושלים לידי אביה בארצות-הברית

נמצאה בעזרת החוקר

הישראלי אישר לקחה את הילדה מהאם לפני עשרה ימים יצא למבצע לידה: שוטרים מסולסלים הניעו של משטרת ירושלים, כשהתחילו שתי פקודות סערה, והחוקר הפיסי משה מורנו, הגיעו לגן החרדי אורחי שהאם עזבה את המקום. מותק לגן המתון האב הנרגש, שהגיע מאירלנד, כשרדשו השוטרים מהגננת ליכול לדיחם את הילדה - התנוכה שכיבול ההוימה אותם: שתי הגננות הכוישו בתוקף כי הילדה נמצאת במקום. בניסיון ללכוד את השוטרים, הצגינה אותן מהן רשימה עם שמות הילדים, אף שידעה כי מיכל נרשמה לגן תחת שם בדוי.

משה מורנו, „בתחלה לא היה לי שום פרט שיכול להוביל אותי אל האם ובתה”. הצלום: דניאל בקן, סוכנות אנגלי

קשר השתיקה החדד

גם כשמורנו הראה לגננות את סרט הוריאט שצילם וזן קצור קודם לכן, ושבו נראית מיכל נכנסת לגן - המשיבו השתיים בשלילה. אנחנו לא יודעות על מה אתם מדברים. אין לנו ילדה כזאת בגן”.

אולם הילדה הוצאה מרתא והועברה לידיו של אביה, שאותו לא ראתה חודשים ארוכים. ביבל קפצה ושמחה לראות את אבא שלה. הרגשתי שחרצתי גורל של שלושה אנשים. זו היתה התרגשות אדירה שחווים רק פעם בחיים”, זוכר מורנו.

בארצות-הברית / סיפר מורנו מורנו הצליח לאמת את הערכתו רק לאחר שראה את האשה עם ילדתה. במשך כמה ימים הוא תיעד כל עצה של השתיים: מרי בוקר לקחה האם את בתה לגן החרדי בשכונה, ולאחר-כך המשיכה למכונית ולחזור בשכונה שבו למדת.

האם צבעה את שערה, שינתה תסרוקת ולבשה שמלה עם שריונים ארוכים. רק המשקפיים הסגירו את עברה החילונית

שויבת לאב” סיפר. מורנו הצטייה במצלמת וירואו ועירה, וחלל לעקוב אחר בעלת הרכב, אשה בלבוש צנוע וכסוכי חרדי אופנתי. בתמונת הארכיוו שקיבל מורנו מתאם בארצות-הברית אשה שנראתה אותו לגמרי, עם תסרוקת קפדה חלק ולבוש חשוף. „שלחתי את התמונה שצילמתי בירושלים לאב בארצות-הברית, אבל גם הוא לא הצליח לזהות אס אכן מורנו בגניסתו. הרבני החויר שסגנון אותה בסופו של דבר היו המשקפיים. הוא המשיכה להשתמש באותו זוג שזיה כשהשתה

הגננות נעצרו לחקירה בחשד שהיו שותפות לנסיון ההסתרה של הילדה, ובחשד להתעללות בקטין חסר ישע, שיביש הליכי חקירה והיכשלת שוטרי בתפקיד.

התקדים המבוסס

1959: יוסל'ה בן ה-6 נחטף למאה שערים

הגיטתו של יוסל'ה שזכמבר, הסעורה בזמנו את המדינה אין זו הפעם הראשונה שקהילות חרדיות בארץ ובארצות-הברית משתפות פעולה עם חופשי ילדים, ילדכי שהילדים יוכלו חוזק חרדי ארוך. המסרה הספורטם ביותר, שהסעיר את המדינה בתחילת שנות השישים, היה פרשת חטיפתו של הילד יוסי (יוסל'ה) שזכמבר ב-1959. נחטף יוסל'ה בן חמש מבית חורו בחילוק. החשפסם היו סבו וזבתו, רבי נחמן ומרים שרקס משכונת מאה שערים, שביקשו להעניק לנכדם חינוך חרדי ארוך, כך חללה, שרשת יוסל'ה, שהעסיקה את המשלה ישראל ושירותי הכיטוח כמשר שלוש שנים. החזחתה ביטוי חרוף לקרע שבין דתיים לחילונים.

אין זו הפעם הראשונה שקהילות חרדיות בארץ ובארצות-הברית משתפות פעולה עם חופשי ילדים, ילדכי שהילדים יוכלו חוזק חרדי ארוך. המסרה הספורטם ביותר, שהסעיר את המדינה בתחילת שנות השישים, היה פרשת חטיפתו של הילד יוסי (יוסל'ה) שזכמבר ב-1959. נחטף יוסל'ה בן חמש מבית חורו בחילוק. החשפסם היו סבו וזבתו, רבי נחמן ומרים שרקס משכונת מאה שערים, שביקשו להעניק לנכדם חינוך חרדי ארוך, כך חללה, שרשת יוסל'ה, שהעסיקה את המשלה ישראל ושירותי הכיטוח כמשר שלוש שנים. החזחתה ביטוי חרוף לקרע שבין דתיים לחילונים.

יוסל'ה שזכמבר

ברשות מעוכפית

העונש על חטיפת ילד: עד 20 שנות מאסר

פריש אריאל בנדור מאוניברסיטת חיפה, על ההיבט המשפטי של התופעה חטיפת ילד מרשות ההורה והכא להחזיק בו, הוא עבירה חמורה, שבישראל יכול העונש המרבי עליה להגיע ל-20 שנות מאסר. כך אומר פרופ' אריאל בנדור, מרצה למשפט חוקתי מאוניברסיטת חיפה. מה קובע חוקי הישראלי והבינלאומי בנושא חטיפת ילדים בארץ וארצות-הברית? החוקר המשפטי בעניין חטיפת ילדים מתחיל לשני חלקים נפרדים. חלק אחד עוסק בענישה פלילית של החטיפים, וחלק שני עוסק מנגנון להחזרת הילדים שנחטפו. מבחינה פלילית, הבנגנון להחזרת ילדים שנחטפו לחולל קבוע בחוק הישראלי שאינן אמנה בינלאומית שנותמת האב, ושבה שותפות סרוב ל-40 מדינות כולל ישראל. המרגות הללו משתפות פעולה באכיפת האמנה, ובכל אחת מהן קיימת רשות מרכזית מיוחדת המטונה על כך. מהי הנורל המשפטי לישראל בהחזרת ילדים? חזרה של ילד שנחטף לארץ המדינת השותפת לאמנה, ויכול לפנות לבית-משפט באותה המדינה ולבקש שחולל וחזרו. בית-המשפט באותה מדינה צריך לברר שאכן הילד נחטף מארץ מנדורו הקבועה ובמסרה כזו, להוציא צו להחזרתו. רשויות התוצאה לפועל של המדינה שבה מנדור, אובכפת את הצו, מתפשטת ומחזרת את הילד. לפי האמנה, ילד הטוף לא יחזור רק במקרים מיוחדים ביותר - בעיקר כאשר מוכח שהחזרתו לביתו תגרום לו נזק בלתי נסבל. כך, למשל, אם מתברר שהורה שמתגן נחטף הילד נוגת להתעלל בו מינית. כמה מפרים באלה מנחמים בישראל מדי שנה? בכל חרדי, בישראל מוגשות מדי שנה כסביבות 10 תביעות להחזרת ילדים.